

Рис. 1. Розрахункова схема просторового меніска та ізолінії напруження σ_s для перерізу $\Theta = 0$

Список літератури:

1. А.с. 1781993 СССР, МКИ С04 В 35/00. Способ упрочнения изделий из оптической керамики: / В.Н. Лисоченко, Н.И. Кривенко, А.М. Смоляр, А.Л. Шумский, Е.И. Бондаренко, К.З. Ягудин (СССР). – №4848595/33 ; заявл. 09.07.90 ; зареєстр. 15.08.92.
2. Смоляр А.М. Теорія вісесиметричних просторових тіл / А.М. Смоляр, І.В. Мірошкіна // Вісник Одеської Державної академії будівництва та архітектури/ Гол. Ред. В.С. Дорофєєв. – Одеса: Зовнішрекламсервіс, Випуск №54, 2014. – С. 342–349.

Тематика: Педагогічні науки

ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

Снегір'ова В.В.

кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
Інституту педагогіки НАПН України
orcid.org/0000-0003-0376-5968
v_snegiriova@i.ua

Реалізація нового Державного освітнього стандарту висунула нові вимоги до засвоєння навчальних програм, що спричинило зміну підходів до оцінювання учнів. Нині учитель має послуговуватися такими методами і прийомами, які дають змогу оцінювати не лише предметні, метапредметні, а й особистісні результати учнів на різних етапах навчання. Оцінювання повинне проводитися як з метою фіксації досягнень учнів, так і з метою

формування і розвитку їхніх предметних і метапредметних компетенцій. Ці завдання покликане розв'язати формувальне (внутрішнє) оцінювання [2].

Формувальне оцінювання – це «оцінювання для навчання» (М. Пінська), механізм, що забезпечує вчителя інформацією, яка потрібна йому, щоб удосконалювати навчальний процес, знаходити найбільш ефективні методи і прийоми, а також мотивувати навчальну діяльність учнів. Система формувального оцінювання базується на тому, що навчання й оцінювання взаємозв'язані й забезпечують єдиний підхід до організації освітнього процесу. Це передбачає теоретичне обґрунтування і встановлення взаємозв'язку між усіма елементами оцінювання (цілі навчання, види, інструменти, результати).

Предметом формувального оцінювання є рівні сформованості предметних і ключових компетентностей. Звернення до оцінки якості освіти через компетентності означає, що акцент робиться на практичній спрямованості навчання, береться до уваги досвід учня, його вміння застосовувати знання в різних ситуаціях. Методичний потенціал формувального оцінювання орієнтований насамперед на відстеження індивідуального прогресу і корекцію індивідуальної траєкторії розвитку учня для досягнення запланованих результатів навчання; на мотивування учнів для усунення прогалин у засвоєнні навчальної програми; на диференціювання значущості оцінок, одержаних за виконання різних видів діяльності в процесі навчання.

Інструментом формувального оцінювання є компетентнісно орієнтовані завдання або застосування методу проектів. Докладніше зупинимося на сутності КОЗ та особливостях їх використання у процесі вивчення художнього твору. Окреслені структурні компоненти компетентнісно орієнтованих завдань – стимул, формулювання у вигляді задачі, джерело інформації, модельна відповідь – на уроках літератури мають специфічну модифікацію. Так, джерелом інформації виступає художній твір (його можуть доповнювати літературознавчі матеріали, інструктивні пам'ятки тощо), а модельна відповідь можлива під час перевірки теоретиколітературних знань чи, наприклад, виразного читання. Сам аналіз твору не передбачає правильних (модельних) відповідей. Тут, навпаки, цінується власна думка, особистісне ставлення до прочитаного.

Проблема конструювання завдань до тексту художнього твору нерозривно пов'язана з вибором критеріїв самостійної читацької та аналітичної діяльності учнів. Виконання цих завдань вчені (Л. Жабицька, О. Нікіфорова, Н. Молдавська, Л. Сімакова) розглядають як перетворювальну діяльність, в результаті якої не лише глибше осмислюється аналізований твір, а й розвивається здатність особистісного емоційного реагування учнів на його зміст. У роботах зазначених авторів обґрунтовано такі критерії самостійної роботи над текстом художнього твору:

- глибина осмислення аналізованого тексту (правильність та повнота його розуміння);
- характер опори на художній текст (відтворювальний чи творчий);
- наявність чи відсутність особистісного емоційного компонента (ставлення до прочитаного);
- здатність до перенесення знань і вмінь під час виконання завдань до художнього тексту на новий зміст, в нову навчальну ситуацію [3].

Ці критерії корелюють із таксономією Б. Блума, де кожна категорія навчальних цілей – знання, розуміння, використання, аналіз, синтез, оцінювання – розкривається через відповідну систему дій.

Окремо варто сказати про характер і види завдань, використовуваних під час аналізу художнього твору. Це, зокрема, виразне читання; використання евристичних і проблемних завдань; інсценування; завдання, що сприяють вихованню в учнів емпатії; завдання, які потребують конкретизації читацької та аналітичної діяльності учнів; завдання у формі пізнавальних задач. Для посилення компетентнісного спрямування цих завдань важливе подання їх як системи. Саме такий вигляд мають вони у розробленому нами підручнику «Зарубіжна література» для 5 класу [4], де читання й аналіз художнього тексту поділено на

кілька етапів, які в сукупності ведуть учня від безпосереднього сприйняття до поглибленого, створюючи при цьому сприятливі умови для набуття досвіду занурення в художній текст, осмислення його, розвитку в учнів умінь роботи над художнім текстом і формування предметних компетенцій. Завдання об'єднано в рубрики, що робить їх особливо наочними («Поділися враженнями від прочитаного», «Візьми участь в обговоренні», «Попрацюй самостійно», «Для книголюбів»). Для прикладу наведемо роботу над текстом казки О. Уайльда «Хлопчик-зірка»:

Поділися враженнями від прочитаного

1. Чим сподобалася тобі казка «Хлопчик-зірка»? Які чарівні перетворення у ній відомі тобі з інших казок?
2. Чи назвав /назвала б ти головного героя казки Хлопчиком-зіркою? Чому?
3. Які події і вчинки героїв казки ти хотів би / хотіла б обговорити на уроці?

Візьми участь в обговоренні

4. Який настрої створює опис зимової ночі в лісі? Як він налаштовує читача на очікування дива?
5. Прочитай виразно діалог лісорубів. Чому *скарб, який упав з неба* не втішив їх? Вислови власне ставлення щодо суджень і вчинків кожного з них.
6. Як повелася з дитям-зіркою дружина лісоруба? Чи справедливою щодо неї були слова чоловіка про *кам'яне серце*?
7. Чим відрізнявся хлопчик-знайда від інших дітей? Звернувшись до тексту казки, знайди пояснення його поведінки. А як ти розцінюєш його вчинки?
8. Чи доводилося тобі зустрічати таких *хлопчиків-зірок* у реальному житті? Чому вони верховодять над своїми однолітками? Як протистояти їхній зухвалій поведінці? Обговори ці питання зі своїми друзями.
9. Як сталося, що вродливий хлопчик перетворився на потвору? Який найголовніший закон життя він порушив? Прочитай виразно за ролями його діалог з матір'ю.
10. Коли хлопчик усвідомив увесь жах свого вчинку? Як він розцінює його, яке рішення приймає, щоб виправити?
11. Щоб засвоїти уроки життя, герой казки повинен пройти важкі випробування. Яким випробуванням піддається Хлопчик-зірка?
12. Які неписані життєві правила утверджує автор казки, розповідаючи про Зайчєня – чарівного помічника хлопчика?
13. Поміркуй, чи легко було хлопчику творити добро? Чим жертвував він, віддаючи кожного разу прокаженому заповітну золоту монету?
14. Що допомогло хлопчику повернути його колишню красу? Яке перетворення – зовнішнє чи внутрішнє – відбулося з ним раніше?
15. Коли, на твою думку, головний герой казки О. Уайльда стає справжньою зіркою?
16. Пригадай сюжет «Казки про мертву царівну і сімох богатирів» О. Пушкіна. З ким із героїв цієї казки можна порівняти Хлопчика-зірку?

Попрацюй самостійно

17. Дай усні відповіді на запитання:
Яку людину можна вважати по-справжньому красивою (за казкою О. Уайльда «Хлопчик-зірка»)?
Які елементи чарівної казки використав О. Уайльд в літературній казці «Хлопчик-зірка»?

Для книголюбів

За змістом двох-трьох самостійно прочитаних казок О. Уайльда підготуй виступ на тему: які головні життєві цінності утверджуються в казках О. Уайльда?

У ході такої роботи здійснюється зворотній зв'язок за спільно розробленими критеріями. У даному випадку це критерії оцінки усної відповіді учнів, пам'ятка про правила співпраці в групах (усе це можна підготувати у вигляді плакатів), коментування відповідей учнів, самооцінювання та взаємооцінювання. Головне правило тут – доброзичливість, що потрібно виховувати в собі та учнях з уроку на урок.

Таким чином, компетентності (в т.ч. ключові) формуються в ході всього навчального процесу, якщо специфічні особливості літератури як шкільного предмета використовуються повною мірою. А це насамперед, урахування сприйняття художнього твору як мистецтва слова; поступове нарощування труднощів у завданнях; дотримання мотивації навчання в ході їх розроблення. Завдання вчителя при цьому: активізація самостійної пізнавальної діяльності учнів; стимулювання їхніх дій для досягнення поставлених навчальних цілей; забезпечення емоційної підтримки дітей у процесі читання та аналізу художнього тексту; створення ситуації успіху для кожного учня; проведення разом із дітьми оцінювання здобутих результатів.

Список літератури:

1. Морзе Н. В. Формувальне оцінювання : від теорії до практики / Морзе Н. В., Барна О. В., Вембер В. П. // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – 2013. – № 6. – С. 45–57.
2. Нова українська школа <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
3. Проблеми конструювання підручників з мов і літератур етнічних меншин для початкової і основної школи: монографія / Курач Л. І., Корсаков В.О., Сімакова Л. А., Снегірьова В. В., Бакуліна Н. В. – К.: Педагогічна думка, 2012. – С. 109 – 117.
4. Снегірьова В.В. Зарубіжна література. 5 клас: підручник. – Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2018.
5. Фишман И. С. Формирующая оценка образовательных результатов учащихся : методическое пособие / И. С. Фишман, Г. Б. Голуб. – Самара: Учебная литература, 2007. – 244 с.
6. Фідкевич О.Л., Бакуліна Н.В. Нова українська школа: теорія і практика формуального оцінювання у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти: Навчально-методичний посібник. – Київ : Генеза, 2019.

Тематика: Медичні науки

КІНОТЕРАПІЯ - ЕФЕКТИВНА СКЛАДОВА КОМПЛЕКСНОЇ ДОПОМОГИ СУЧАСНІЙ МОЛОДІ У ВИБОРІ ЖИТТЄВОГО ШЛЯХУ

Сніга Я.В.

Седнева Л.Р.

Грицаєнко М.В.

Харківський національний медичний університет, студенти

Науковий керівник: Троценко О.В.

+380960812067, y.sniga@ukr.net

В сучасному світі актуальним питанням є створення оптимальних умов соціального функціонування, підвищення якості життя, здатності до самостійної активної діяльності психічно хворих, адже в останні роки реабілітаційна робота з такими пацієнтами зведена